

KURUTZE-BIDEA

Kurutzetik bizira

Euskalerria "beltzak eta txuriak" ikusita zegoen; zapaldua, zanpatua, larrutua, bere aragi-zatiak munduan zear sakanatuak...

Gurutz-bide latza.

Baiña 25 urte-buruan gizaldi gazte berri bat zijoen sendotzen biziari begira. Eriotzak ez du azken-itza.

Ostiral Santua ez da azken elmuga.

Per crucem ad lucem: gurutzetik argira. Berria ere, Pazko-egunak. Berriz ere Piztuera-egunak...

"Jaunak egin zitun Zeruak eta Luna. Lurra zegoen utsik eta ergel... Et Spiritus Dei ferebatur super aquas: eta Jaunaren Atsa, Jaunaren Espiritua, ur-gaiñetik zijoen...". Urak kokatzen zitun, ollalokak arrautzak kokatzen dituen antze-ra...

Eta Bizia leertu zan Izaki osoaren gaiñean.

Eriotzak bere garaipena okerraren bidetik lortu zuen: Maitasunak, ordea, Biziazen aide jokatzen du beti eta batez ere Gurutz-enborrean; antxe garaitu du Eriotza bein-betiko.

Gizakia gurutz-bidean joan arren, ez du itxaropenik galdu. Biziak Eriotza menperatu bait du. Bizirako gera Jesusen maitasunari esker. Inun maitasunik agertu ba'digu, Gurutz-bidean ere bai.

Orra Gurutz-bidearen azken arrazoia.

Anes (1964)

1. ² Egotaldia

"Pilatok agindu du lapurren artean iltzez gogor josteko Jesus gurutzean".

Kristorenak egin du. Gizonak Jainkoa menperatuta eriotzara darama. Kristo, aide guretik.

erritarrok zure bearrrik ez degu. Zesar degu errege. Urrea ta Gorrotoa gure lege. Eraman guretik. kendu aurretik.

Kendu. kendu. Areago oraindik: kendu eta il. Barrabas nai degu bere orde. Gizon onetan eruririk ikusten ez det.

Ecce Horno: ara Gizona emen. Buruan koroia arantzetan, bizkar gaiñean purpura gorria, malko-odolez

begiak, aurpegian errukia. Zuena da. Eraman iltzera. Kendu, kendu. Gurutzer, bere bearrrik ez degu. Betor bere odola gure burn gaiñera.

Ura Pilatoren esku-artetik jarrio. Orrua eta marmarra erriak dario... Eskuak garbitzea alperrik da, Ponzio.

Nicaragua, Guatemala, Vietnam eta Chad. Gernika, erri xumeak gurutzer beartuak, zapalduak Goliat aundiaren oinpean zanpatuak... Nork du errua? Pilatok bizirik dirau gizaldietan zear. – Tok, eraman gurutz au argala aizelako

indarge aizelako txiroa aizelako txikia aizelako... Zuzenbidea ori dok. Indarraren zuzenbidea errugabeko zuzenbidea bakarra indarra. Mundu onetan besterik ez da. Bestean oberik izanzen al da Gizonaren semeak bere gurutza eraman ondoren. Amen

II

"Sorbalan dualarik gurutze astuna iltzera badijoa Jesus gure jauna".

Jesusen aurrean gurutza beso-zabal, Paraisoko zugatzaren erraiñu eta itzal. Adanen aoan goxo Jesusenean garratz.

Zeru-lurrean artean osin beltz pekatuaren esi-gabeko indarrez.

Bitarteko zubia gurutz ankerra lapur eraille gaizto guzientzako zigortzaille.

Jesusen lepo gaiñean gizonen pekatuak. Bera pekatarien artean pekatariena.

Zatokit, gurutzea, amesgarririk onena betiraun guzitik bioz-muiñean gordea...

Luze, gogor, lodi bizkarra ebagitzen duan gurutz astun on... Zer neke etengabea guruzpean dijoan gizonari.

Bakarrik zoak. Jauna, bakarrik. Ez al dezu bear lagunik? Nere gurutza eramateko izango dut zure bearrrik.

III

"Lurrera erortzen da Jesus nekatuak altxatzen laguntzeko ez da errukirik".

"Aun-era". Jendetzaren artean, ibai arrotua iduri, Jesusen gurutza Kalbario bidean.

Lepotik sokamuturra, animalien antzera, balantzaka, jo du lurra.

Zer diozu, Jauna? Lurrean zaude ta arpegia autsetan, gurutz astuna gaiñean.

Zer usain du zure eskuen artetik sortutako Lurrak? Erori zera ustegabeen bi belaunetz kale ertzean Kalbario bidean erriaren kaltez...

Pekatuaren astuna, milla kintaleko beruna.

Azpian zapalduta
Jainko Jauna.

Ama Luna.
Jesusen erantzuna.
atseden apurra
neretzat.
hesterik ez dut
une onetan.

Biziaren sortzea
darama
bete-betea.
II eta ohiratzea
bearrezkoa,
lenengo epea.

Soldaduaren zigorra
belarri ondoan,
zekena, gogorra,
erruki gabea.
erraiak arrizkoak.
Atsedetik ez da Zuretzat.
Jeiki adi. Giza-semea.
Kalbario bidea,
lertu araztekoa.

IV

"Agartzen zaio Ama
negarrez bidean.
Ai zer samintasunak
bien biotzean".

Seme bakarraren ama
gaixoa,
gogorra semetxoaren
azken-ordua.
Ezpañak legor. sua
bekokian,
milla gauza mesilla
gaiñean:
pastillak, ura,
tennometroa...
Eriotzaren arpegi eroa.

Jantzi zapatatxoak
barruko erropatxoak aldatu.
Nere semetxoia
lurperatu nai duen gizona
badator
zeken-alena.
Agur betiko
nere aragiaren
zatirik gurena.

Ama Maria kale-ertzean
maitekor,
begiak uts. ao-zapaia legor.
– Nere semea ba'letor...
– Ara an, badator,
gurutzepean zapal.
odol-izardi tapatz.

Amaren begiak lauso,
aurrez-aurre
here semea dakuzte...
Begiak alkartu,
aoak ixildu,
besoak zabaldu,
matrallak estatu.

Amaren biotza urduri,
Jaunaren aurrean ixil,
zazpi ezpatez josirik,
zazpirak maitez arturik.

– Jainko zuzena,
emen zure Semea.
Bete bedi neregan
zure horondatea.

Ama errukigarriak
malkoz beterik begiak,
samiña gaiñezka
bere biotz barrenean,
itzik ez mingaiñean.

V

"Simon zirinetarra
artzen dute lagun.
gurutza eramaten
ikasi dezagun."

Jainko-semea
aurrera dijoa,
baiña here bidea
ez da luzarokoa.

Ankak mekalduta,
arnasa galduta.
geiago eziñik,
geldirik...

– Jainko alguztiduna
indarrrik gabea.
arrote eskalea,
begirakuna
larria zurea...

Nere indarraren
hear zerala zu?
Au nere zoruna,
Zirinetarra dut
laguna.

Baiña Jesus,
bizkarrean daramat nik ere
gurutze astuna,
ularra amasik gabe
doi-doi nere belaunak.
Nere zireneo ba'zera
ordea

bildur gabe noa
tontorrean gora
zure bidean.
Nere gurutzepean

zure erraiñoa
dijoa.
Zurekin batera
goazen aurrera.

VI

"Pekataria nun da
zure errukia
Jesusi garbitzeko
malkoz arpegia".

Apostoluak
bildurak ditu
sakananatu.
Pedro beberak
Jauna du
ukatu.

Eriotz-egarritzko
jende artean,
emakume bakar bat
bildur gabea.
Jesusengana dator
eskuetan zapia
bedietan argia
bildurgabean gogor.

Menperatzen bildurkeria
eiguzu lagun. Beronika.

Kristo itxurra besterik
badela

sinisten dutenak
ondo astertzu dezatela
beuroen pausoak,
etzaiela paltako
maxiatzaille naikoak
ez bait dira
munduarentzako
guztokoak.

Kristoren seiñale dute
aurpegiari,
seiñale txarra da-ta
kontuz erabili.

Beronika andrea,
nun den zapi zuria,
zapi orretan gordea
Kristoren aurpegia?
Jarrizaiguzu begien
aurrean
beg ira-hegira ase gaitzezean.

Jainko altsuaren antz-irudia
gure malko, odol. txistuz
betia,
zaitez betirako gure bizia.

VII

"Ludiko pekatuen
astunaren aundiz

gurutzepean Jesus
erortzen da berriz".

Ez da kulpable arria
ez soka-muturra.
Bigarrenez eroria,
animak du errua,
indarra palta
barruan.

Bizitz-erdiko
erori-aldia.
Bidea luze
argirik ez.
Legor biotza
bakardadean,
basamortua
ingumarian.

Nekez, aspertu
bide luzean,
lurra jo degu
bat-batean.

Gorpuarekin batera
gogoa zaigu lurrera.

Aspertuaren pekatua,
bide-erdiko errua.
Asieratik urrun
hukaerarik ez dakus.
Ai ene hiotz,
lurra jo degu aoz.

Jauna. erruki
nere bigarren
erorri aldi.
Bizitz-erdiko pekatu,
aspertuaren erru.
jauna, barkatu.

VIII

"Jerusalemgo alabak
ez neri negarrik,
negar egin zazute
pekatuagaitik".
x *y

Mendi gaiñera
eltzerako
gelditu da Jesus.
Emakumeak
bidean ertzeko.
Malko samiñak:
– Jauna, zer diozue?
– Ez neri negarrik.
– Zeiñeri bada?
Odolez josirik
begiak
illun dituzu.
iturri biziak
legortu
zaizkizu.

Aurpegiari
eriotza damazu.

Egia.
Neke artean
bear da
pekatuaren beltza
garbitu,
Jainkoak
ala nai eta.
Nere nekeak
ez dira gezurrezkoak.
Pekatuaren ordaifia,
zerutik jetxi eta
gurutzera igo bean-a.
Arbola bizia naizela
narama Aitak onela.
Nolako suertea
izanen ote du
arbola igarrak.
Pekataria tristea
negar egizu.

IX

"Ainbeste neke-miñez
aul egiñik Jauna
irugarren aldiari
emen jo du lurra"
*xs

Irugarrenez, pekatu.
Gau-illuneko
nere irugarrena.
Galdu dut
itxaropena.

Nere gorputzeko
aragiak nau
menperatu
ta zapaldu.
Aspertu naiz,
nekatu.

Gauden auspez
lurrean
gurutzpean,
arrezago bait da
gurutz gaiñean
baiño.
Argia galduta
gau illunean
naco.

Gaitz-erdi
oraindik
eriotza urrun
badago.
Zatozkit,
Jauna,
nazazu jeiki
eriotza baiño
lenago.

GARIZUMEA

X

"Ludiaren aurrean
jantziak kendurik
or dago Jesus ona
oso lotsaturik".

Arri-gaiñean
jota
gari-alea
narru-gorri.

Mendi-tontorrean
zutik
soiñekoa lurrean
Jesus maitea
aragi - utsik.
Jantziak
kendu ondoren
zurekin dituzu

odol- arrasto
zauriak...
Ez dezu
beste jantzirik.

— Zein parregarritzkoa
zuen Jainkoa,
eroa ote da
odol- zauriz josirik?

Jauna izkutuan da
gizona argiratu,
Jainkoa ikusi ez da
aragia azaldu.
Orra Giza-semea
mallo negarrez betea,
lotzak sumindua,
zauriz urratua
anaia gurea...

Iñoren mendean
estututa
dabillan gizonari
izan, Jauna,
erruki.

Eskeiñi diote droga
lo artzekoa
gurutz-erik
zorabio
sortzean
eraman aldezan...

— Esker milla,
ongille zerate
baiña
lo-gairik ez
mesedez,
billusik naramate
eta erio samiña
jaso bear
ene animak...

Or ditut ikusten
kordarik gabe,
etengabeko
multos,
etzanik loietan,
txerrien antzo,
arima galdu
begiaklauso,
gogo -barnean
laño
beltz
illun,
argigabeko inpernu gorri,
edari mallo
garratz,
nazka, nazka, nazka
olatuetan
uin
itogarri
sekulo -sekulotan...

Esklabu dituzu
mingaiñean
askatasuna garraxi
badute ere.
Jaun nagusi
zital baten menpean
ezkerrakin kili-kili
eskubiakin
latigoz erre.

Inpernu lurrean
drogaren menpean
agoniarik
larrienean
itxaropenik
gabeko
gau luzcan...

Nere miñaren miñez
eta samiñaren samiñez
izanen aldu
zenbaitek
inpernu ortako orma
latzeetan gora
irteteko kementa.

XI

"Gurutziltzatu dute
zañak urraturik
ezurak askatuaz
bere giltzetatik".

Jesus lur- gaiñean
dan bezin luzea.
Bere neurria
gurutzea.
Emendik ona,
dio soldaduak.
Neurri motza
neurri zurea,
gizonezkoena.

Jainko neurrigabea
giza neurriz
neurtu,
baztarrik gabea
gurutzari
Totu...
Maitasunak
ez dezakenik
ez da oraindik
sortu.

Zaude neurturik,
esiva zure inguruan
iltze gogorra
burnizkoa.
Goi-gaiñetik
buru-koroiean
arantza mingorra
larrezkoa.

Etzanda zaude,
ogea aukeratu dezu
estaietakoa:
or dezu alkartzen
Jainkoarekin
Gizonezkoa.
Errege zera
betirakoa.
zure eserlakua
zure eserlekua
egurrezkoa.
Josi dizute eskua
eskubikoa,
zeru -lurrak
egitekoak;
anak ere bai
zorionekoak
mendirik-mendi
Berri-ona
zabaltzekoak.

Zaude iltzen josirik,
es dezu eskapatzerik.

Ez det iges egingo.
Jainkoa
josiko duten iltzerik
ez dago,
Maitasuna besterik.

Nun billa nezake
Jainkorik
zu bezelakorik?

Iltzeak
ankerrak
aragia
guretzean
josia
gogor
gogor
gogorrean

estu
estu
estutasunean
aragi josiak
ezurak ausiak
miñaren zorabioa
erdiko gunean
burud-garunean.

Eskuak
eta
oiñak
zuloak
etenak
eusiak
kirioak
leertu bearrean.
Lau zauri
lau iturri
burni
guri
lau erreka
mingarri,
lau kate
negargarri...
Zure askatasunaren
illobi
zure eriotzaren
ezaugarri.

Lotura estuak
itoak,
egoak
moztuak,
egoak
lotuak
ganbarako abe zaarrean
xagu-zarra
josten dan moduan.
Eriotzaren ipur-aulki
urdaillaren agoan
pekatuaren pixua
biotzaren gaiñean,
askatasuna
zanpata
eta aurrean
irriparraren agin zuriak:
— Jetxi adi
jetxi adi
aal baduk.
aska adi
aska adi
aal baduk,
besteak
salbatzea
ez duk
aski,
salbatzaille iñozu.

— Eskuak aska ezin
biotza lotua danean
maitasunezko katearekin.
Ezin
ezin.

XII

"Gurutzean jasota
miñez aseturik
| da Jesus maitea
gure onagaitik"

"Pekatarari tristea
damuz negar egizu
pekatuz Jesus ona zuk
gurutzetu dezu.

Kalbariko mendira
igo zaitez lenbailen
bertan ikusi dezazun
zure Jauna iltzen.
Begira zer maitasuna
zurekin edukiduben
ta nola bere bizia
eman dizun salba
zaitezen". (Erri-abeitia)

Miñetan igari
zaude.
baiña orain
il bear dezu.
Darkarka
arnas-gurutza,
eguzkia itzaldute
illuna inguruan,
zure barruan
burruka galdua,
indarrak
bearko dituzu
neurrigabeak,
ardo-miñez ontzia
gaiñezkia,
mendialakoak
barnean nekeak,
arnasa palta
ito-bearra
lausoaz begiak.

— Ez det amarik ikusten
nere inguruan
— Emen naiz. seme,
gurutzepean,
odola tantaka
nere magalean...

Egarri naiz
legoru zait
mingaiña
ladrillu legorak aiña.
— Egarri zera, Jauna,
nere maitasun egarri
zure laguna
naidet izan
orain eta beti.
— Aita,
zure eskuetan nadin,
zukan det
betirako atsegin.

Begiak itxi
burua makurtu

GARIZUMEA

gorpuza lasaitu aizkena iritxi. Atoz, Eriotz. zu zera nagusi. ***	ai zer ezpata daukan amak biotzean". ***	Jesus eta biotz-erdian sartu. Zuloa badu nere biotzak osin beltza lakoa. Batek bakar-bakarrik bete lezake: Zu.	— Jeiki oiñartetik eta esan nere laguneri alkartuko gerala... ***	danak akarri hegira luzarokoan biotzak goibel, buruak croan bildurra zalantza barru-banuan. Eguerdiko janak maigaiñean
Nere ordez il da nere maitea, orra bildots ezti errugabea.	Semearen begien gaiñean amaren malkoak jarioka eten gabeko ibai.	Amaren biotza samiñez eiota. Samiña maitasunaren alderantzia bait da.	Maria mendian beera erotuta bezela korrika presaka aurrera beti aurrera kale estuak zear eskilleretan *ora. - Tan tan. — Zer da? — Maixua piztu da. Jantziak bakarrik illobia uts. Oinñetan aingeru. baratzean Jesus bizi-bizirik maitekor...? ***	goserik ez eta sobrean morrollo zaarra atean. Bat batean orma gogorra erdibi argi -iturri. Erdian Jesusen iduri. Apostoluak dar-dar. — Pakea zuentzat pakea berriz borondate onekoari. Pantasmarik ez da aragizkoa naiz to, Pedro. mire eskuak hegira zuloai.
Eriotza baldin bada pekatuen saria ez du Arka pekatuarikan ni naiz pekataria ni naiz pekataria. Semearekin ez dezu ze izan errukia guretzat izan dedin betiko biziari.	— Jesus, nere erraietako zati, esan eidazu bai. Betazalak jaso Belarriak iriki egiozu kaso zure amari.	Jainko biotz-euleak aririk zurienak aririk gorrienak erabilli bait zitun bere amaren biotza eiotzeko.	— Tan tan. — Zer da? — Maixua piztu da. Jantziak bakarrik illobia uts. Oinñetan aingeru. baratzean Jesus bizi-bizirik maitekor...? ***	Erdian Jesusen iduri. Apostoluak dar-dar. — Pakea zuentzat pakea berriz borondate onekoari. Pantasmarik ez da aragizkoa naiz to, Pedro. mire eskuak hegira zuloai.
Nere alde il da nere maitea. orra bildots ezti errugabea.	— Jesus joanik da, ama. Emendik aurrera guretzako bere izpillua zu zera. Jainko semea zure magalean aurkituko degu illunpean gordea.	Zuri elorri -arantzaren zuria garbia. Gorri su-garraren gorria garbia. Emateko zabal, ez-bearrean laguntzeko... Gorputzik ez magalean, lurperatu dizute semea, biotzaren bakardardea... Agur. Ama maitea.	Alkarri hegira apostuluak, barman biotz elkorrak, sinisgaitzak dira emakumee onen kontuak. — Oiek danak amesgaiak, buru eroaren fruituak. illobia ari biziaren egiña atean arri borobil gordiña aundia lodia eun erraldekoa mogitu eziña. Kanpotik erromatar soldadu zar guardian. Gaitza andik gorputza kentzerik. — Ba, Jesus piztu da alkarrekin egon gara. — Zaude Maria lasai erokeririk ez degu nai. ***	Jesusen inguruan bildu dira apostuluak parra ezpañetan begian malkoak zabal-zabal biotzak leertu bearrezkoak. Au pozaren zurrunbilloa pozaren pozez erotzekoa Jesusekin batera sartu da itxaropena illun beltzean zeuden biotzak argiratzen, biziaren zoragarria.
"Ostiral Santuz Golgota mendin enarak zer zebiltzen? Jesusen zorrotzak gutxitzen. Ai nere Jesus, maite maitea, zein egon ari lediken josirik zauden gurutze ortan zure nekeak arintzen..." (Erri-abestia)	XIV "Obira dutenean Jaunaren gorputza itsaso samiña da Amaren biotza". ***	AZKENA Nor Jainkoa bezela?	— Oiek danak amesgaiak, buru eroaren fruituak. illobia ari biziaren egiña atean arri borobil gordiña aundia lodia eun erraldekoa mogitu eziña. Kanpotik erromatar soldadu zar guardian. Gaitza andik gorputza kentzerik. — Ba, Jesus piztu da alkarrekin egon gara. — Zaude Maria lasai erokeririk ez degu nai. ***	Jesusen inguruan bildu dira apostuluak parra ezpañetan begian malkoak zabal-zabal biotzak leertu bearrezkoak. Au pozaren zurrunbilloa pozaren pozez erotzekoa Jesusekin batera sartu da itxaropena illun beltzean zeuden biotzak argiratzen, biziaren zoragarria.
Zue nekea: nerelagunurkoarena da zurea. Nere inguruan zaitut bizirik. Nere inguruan dabilten nekeak oiek dira zureak. Askotan igaro naiz aldamenetik neke oieri begiratzeke. Aurrerantz neke oieri obeto begiratzea izanen da, Jauna asmoa nerean.	Arri gogorraren zuloa, zulo illun ikaratzekoa, bertan lo dagin Jesusen gorputz ebagit piztu bearrezkoa. Illobia ez da bera bakarrik arritzkoa, bada aiñakoa gizonaren biotza. Gure gurutzean neurriak Jesusen goputz ebagiak ditu. Zauri bakoitzean odol artean pekatuen arrasto beltzak dakus. Zatoz len-bai-len gugana	Gurutzetik argira, eriotzatik bizira, Ostiral Santurik Pazko egunera. *** Nagusitasuna nun dezu Eriotz madarikatu? Garaipena illobitik irten duenak daramena. — Maria, bidean zer? — Illobi utsda, mainer tolestuak bañan Jesusen gorputzik ez. Zuk eramán al dezu? — Maria. — Nere biotzeko Maixua.	— Oiek danak amesgaiak, buru eroaren fruituak. illobia ari biziaren egiña atean arri borobil gordiña aundia lodia eun erraldekoa mogitu eziña. Kanpotik erromatar soldadu zar guardian. Gaitza andik gorputza kentzerik. — Ba, Jesus piztu da alkarrekin egon gara. — Zaude Maria lasai erokeririk ez degu nai. ***	— Zoazte mundu zabalera nere Berri Ona eramatera. Zeruan aita dezute bitartekoa naiz ni pekatuak barkapena du zeruko atek zabaldu inpernuakoak itxi zuekin izango naiz orain eta beti.
XIII "Semearen gorputza jetxi dutenean			Luze dijoaz orduak Zenakuloan	ANES